

Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців.

Олександр ДОВЖЕНКО.

Чорноморські новини

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

№ 32
(22457)
ЧЕТВЕР
3
СЕРПНЯ
2023 РОКУ
Виходить
із 19 липня 1917 р.

90 років потому

Парламенти 28 країн визнали Голодомор геноцидом українців, із них більше десяти — після початку повномасштабного вторгнення росії

Від винищення українців наймасштабнішим Голодомором, керованим з Москви, відділяє дев'ять десятиків років. Майже півтора з них наша країна змушена протистояти повномасштабному нападу росії. І саме сучасний період російсько-української війни, страшний числом жертв, сформував для цивілізованого світу прищиплений запит на правдиву інформацію про історію взаємин країни-агресорки й України в минулому.

Понад 10 країн на найвищому рівні з минулого року визнали, що у 1932—1933 роках проти української нації було вчинено геноцид. Серед них такі потужні політичні гравці, як Німеччина, Франція, Велика Британія. «Укрінформ» (www.ukrinform.ua) відстежує, як відновлення пам'яті про минуле згуртовує та допомагає послаблювати маніпулятивні російські впливи.

Чому житниця стала кривавою землею

Парламенти Хорватії, Словаччини та Люксембургу визнали Голодомор геноцидом українців у червні. У липні офіційно пошанували історичну справедливість про цю страшну сторіну живання українців у XX столітті в Італії та Нідерландах.

«Голод мав штучний характер і був результатом радянської політики примусової колективізації, яку в 1932 році розпочав

радянський лідер Йосип Сталін» — це рядки зі звіту, підготовленого для дебатів у Палаті громад парламенту Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Рішення нижньої палати про визнання Голодомору 1932—1933 років геноцидом наприкінці весни було ухвалено одностайно.

Національні збори Франції засудили масові порушення прав і свобод українців у 1932—1933 роках та цілеспрямоване винищення у резолюції минулого травня. У документі конста-

тували: «Житниця стала «кривавою землею». Цей злочин досягнув свого піку в перші місяці 1933 року: щодня від голоду гине тисячі українських селян. Впровадженні штучний голод тоді отримав назву Голодомор — «знищення голодом».

Наразі, як повідомляє Український інститут національної пам'яті, Голодомор визнали геноцидом парламенти 28 держав: Австралії, Бельгії, Болгарії, Великої Британії, Грузії, Еквадору, Естонії, Ісландії, Канади, Колумбії, Латвії, Литви, Люксем-

Україна і світ

бургу, Мексики, Молдови, Німеччини, Парагваю, Перу, Польщі, Португалії, Румунії, Словенії, Словаччини, США, Угорщини, Франції, Хорватії та Чехії. Ще є низка країн, у яких ухвалені нижніми палатами визнання проходять погодження у верхніх. Так, пропозицію вже підтримали всі члени правлячої коаліції у Палаті представників парламенту Нідерландів. Течей цей документ має погодити Сенат.

Українофобство крізь віки

«Світ побачив справжню колонізаторську природу російського державного утворення, в якій би іпопаста вона не поставала: чи то царська імперія, чи то СРСР, чи сьогоднішня так звана РФ. Мета діяльності у різних формах залишається упродовж багатьох років, на жаль, однаковою — знищити український народ як такий», — коментує Володимир Тиліцак, заступник голови Українського інституту національної пам'яті. — Одночасно протягом минулого і нинішнього років ми бачимо численні результати багаторічної роботи щодо донесення правди світові про Голодомор як геноцид».

Визнання іншими країнами геноцидом вчиненого у 1932—1933 роках нищення голодом від чотирьох до десяти мільйонів українців важливим є особливо тепер, коли із 24 лютого 2022-го російська федерація веде проти нашої держави відкрити

повномасштабну війну. «Пам'ять про Голодомор та радянські злочини проти українського народу набуває ще більшого значення сьогодні у світлі російського вторгнення та нової спроби стерти українську національну ідентичність», — ідеться у резолюції, яка визнає Голодомор 1932—1933 років геноцидом українського народу і за яку проголосували цими днями італійські сенатори без жодного голосу проти.

«Світ має бачити ество російського нацизму», — коментує Володимир Сергійчук, історик. — Наші північні сусіди фізично знищували нас після Перейславської ради впродовж століть, бо жодного разу не були покарані за свої злочини. Робили це з особливою жорстокістю від 1708 року, коли російське військо за наказом Петра І спалило Батурин. Подальші дії: заслання українців, нищення національної свідомості і пам'яті голодоморами, навіть перейменування населених пунктів і вулиць — це все вчинялося задля насадження російських наративів».

Ще у 1993 році Естонія першою засудила злочини дії винищення голодом українців сталінським Радянським Союзом, у якому голодом завжди була росія. Причому, що 21 квітня 2022-го естонський парламент одностайно першим ухвалив рішення про визнання сучасних дії російських збройних сил та військово-політичного керівництва РФ геноцидом українського народу. (Закінчення на 2-й стор.)

Точка зору

рами лідери до пітера летіли. Краще б росія замість обіцянок відновила зернову угоду і повернулася в правове поле ООН. Але й малої частини достатньо, щоб Іран наважиться на захоплення танкерів у міжнародних водах або Китай пішов на морську блокаду Тайваню. У якому кабінеті Держдепартаменту вирішили діяти. Підбрали дипломатичні інструменти, а як матеріальний таран використали ізраїльське судно Аms1. Єврей, суверенізм практиці, на весь світ розтрубили, що працюють до українського порту з позначенням прямого маршруту і зажадали американського супроводу. ВМС США погодилися. Причому «забули» повідомити про це містера Кірбі.

Якщо історія завершиться так, як задумано, то російській блокаді українських портів у Чорному морі настане гаплик. Про неї згадають хіба що у Гаазі, розглядаючи воєнні злочини московського режиму. Кануть у небуття і російські плани «звільнення Африки від колоніальної спадщини», пов'язані з наміром укротити проврані накопичені перед кремлем борги та наміром путіна подарувати найбіднішим країнам «чорного континенту» частину продовольства, вкраденого в Україні. Про такі наміри божевільний дідуган повідомив із трибуни 27-го пектербурзького економічного форуму. Але очікувані оплески не дочекався. Крадене — воно і в Африці крадене. І президент ПАР Матамела Сірл Рамафоса резонно зауважив, що не за да-

В обіймах чорноморського степу

У суботу, 29 липня, відшумів приурочений до Дня Української Державності фестиваль «Чорноморський степ» — свято культурних, етнографічних, екологічних та інших ініціатив спільнот Окедшин, учасниками якого стали люди різних національностей і конфесій, вродоба та яка.

У високості — блакитне небо, по вінця сповнене золотого сонця, внизу — блакитне море та білосніжні чайки, а поруч, на фестивальному майданчику, наповненому жовтими й синіми кульками, — море музики, усмішок, дружніх обіймів і радості від зустрічі офлайн. Емоційну атмосферу «якдовийні» підсилювали відсутність сирен та спокій, розлитий у літньому повітрі.

Ми знаємо, кому дякувати за можливість задумане, і тому перші слова ведучого, лідера гурту «Друже Музик» Максима Трубінова — про наших захисників, про тих, хто боронить нашу Україну. (Закінчення на 4-й стор.)

Людина і час

Пасіонарна місія Тараса Максим'юка

30 липня відомий колекціонер-україніст Причорномор'я, краєзнавець і публіцист Тарас Максим'юк відзначив славний ювілей — 80 літ від дня народження

Упродовж останніх 63 років життя Тараса Івановича незмінно протікає в Одесі, історію і культуру якої він глибоко знає й популяризує, особливо її український сегмент. Україноцентричність — базова основа його переконань, світогляду і принципів дії та поведінки в професійній зацікавленості. Водночас він відкритий іншим етнокультурним, якими наповнений причорноморський край. Можливо, тому є багатим гостем не тільки українського, а й болгарського чи єврейського культурних центрів, з інтересом відвідує заходи польського, грецького та інших товариств. Бути в гуці культурних подій і діяти — один з визначальних принципів цієї екстраординарної людини.

Що визначило цей пасіонарний національний психотип? Народився Тарас Максим'юк у 1943 році на території Польщі, в дрівному місті Лохум, заснованому ще українськими князями. У лютому 1945-го його родину було примусово переселено на південь України. Пуловини з малою батьківщиною розварили. Піщаний Брід (раніше німецька колонія Шпелер) — Вознесенськ — Миколаїв — такою є географія його дитинства і юності. Саме тут, на півдні України, через війну катастрофічно бракувало робочих рук. Більшу частину переселенців, передусім у селах, складали українці.

А решт батька і заслання в Комі АРСР у 1946-у — ще один факт свавілля влади, який потребував осмислення. Вихованням малого Тараса займався, здебільшого, дідусь і бабуся.

Якщо ми розглядаємо у широкому діапазоні нашу історію, то не можемо не помітити, що з давніх-давен існувала «українська ідея» і були як її провідники, так і їх послідовники, які згодом приймали естафету, поширювали і втілювали цю ідею в нових історичних умовах. Для Тараса Максим'юка такою особистістю став відомий археолог і просвітянин, пристрасний збирач української фольклору та старовини Феодосій Тимофійович Камінський (1888—1978). Він був членом миколаївської «Просвіти» (1906—1910), особисто знав М. Аркаса, Д. Яворницького, М. Грушевського, І. Франка і Лесю Українку. Поетеса навіть подарувала Камінському бандуру. У 1920-ті очолював Миколаївський історико-археологічний музей, відіграв значну роль у створенні історико-археологічного заповідника «Ольпівя». Національні переконання Феодосія Тимофійовича не давали спокою НКВС. Він був репресований у «справі СВУ» і провів у торах 24 роки. Після реабілітації у 1954-у працював у Миколаївському краєзнавчому музеї. Своїми розповідями з археології, історії, краєзнавства, фольклору науковцям розпалив уяву підлітків і прищепив любов до української старожитності. На колонізованих просторах, охоплених русифікацією, подібне спілкування було «українським озоном».

Подальшу долю Тараса Максим'юка визначила Одеса. Саме тут у 1964 році він розпочав збирати українську, будучи на той час уже студентом Одеського інституту інженерів морського флоту (із 1960-го по 1964-й навчався в Одеському державному будівельно-інженерному інституті). Після завершення навчання працював інженером Іллічівського (нині — Чорноморського) морського торговельного порту та Чорноморсько-Азовського управління морських шляхів (1971—1988). Там

познайомився з колегою-інженером Сергієм Зеноновичем Луциком (1925—2015), який істотно вплинув на світоглядний і професійний вибір колекціонера. Тарас Іванович цілком заслужено вважає себе його учнем.

Поєднання широкої ерудиції, цілеспрямованості, художньо-естетичного смаку, товаришескої й практичності в такому культурно-торговельному центрі, як Одеса, не могло не дати багатого результату. Тарас Максим'юк вишукував цікаві артефакти через знайомства, дружбу з авторами, в антикварних та букиністичних магазинах, на Старокиному ринку, ба навіть у підвороттях як контейнерів для сміття, як це було, скажімо, з великою колекцією творів відомого представника андеграунду Юрія Коваленка. Згодом у галереї «Міст», де директором тоді була мистецтвознавиця Тамара Михайличенко, відбулася показова виставка одеського експресіонаста, яка викликала радісну, бурхливу реакцію у безтурботного автора. Почесне місце у зібранні Максим'юка посідають твори Амвросія Ждахи, Олега Соколова, Миколи Степанова. Є також роботи Серафима Чаркіна, Вадима Целуоєва та інших мистців.

Щоб належним чином оцінити діяльність Тараса Івановича в умовах Одеси радянського періоду, слід зважити на тодішні реалії з наочною неоперспективною ідеологією: українська суб'єктивність упосліджувалася, а історична місія в освоєнні півдня — нівелювалася. У цьому сенсі створення Українського культурологічного музейно-виставкового центру «Тарасів дім» — системне накопичення артефактів, пов'язаних з різноманітною діяльністю української інтелігенції та вихідців з народу, — було викликом «російському світу». Можливо, саме тому в коридорах місцевої влади так і не знайшлося зацікавлених осіб, які підтримали б зусилля колекціонера створити музейно-публіцистичний музей під такою назвою. Тарас Максим'юк був готовий передати експонати в дарунко місту, а взаєм просив лише затвердити його у статусі хранителя колекції.

Наразі «Тарасів дім» існує лише як віртуальна структура і включає кілька тематичних збірок: «Одеса — Шевченкові», «Графічна лінія А. Ждахи», «Українське книговидання в Одесі XIX—XX ст.», «Сторінки історії українського словника», «Сто років українській поштовій листівці», «Мечетан з Одеси» Є. Чиканенко, «Українські літературні альманахи і збірники», «В. Боровик та І. Ліпа — засновники Братерства тарасів», «Лензлемі пером. М. Жук в історії української культури».

У цьому сенсі краща ситуація з тією частиною колекції Максим'юка, яка презентує творчість Михайла Жука, — із 2022 року вона є складовою Музею сучасного мистецтва Одеси. Слід віддати належне колекціонеру-українофілу, який наполегливо популяризував твори видатного українського модерніста: організував виставки, готував публікації в періодиці, видавав листівки під грифом «Тарасів дім».

Більша частина шевченкіани зберігається у фондах Шевченківського національного заповідника в Каневі. Частину зібрання експонував в Україні (від 1968-го), США та країнх східної Європи.

Уперше в Україні колекціонер почав практикувати «виставку однієї картини» — панно Михайла Жука «Біле і чорне», яке вважається вершиною творчості митця раннього періоду. (Закінчення на 3-й стор.)

Гаплик блокаді

Новиною цього тижня стала спроба прориву морської блокади України ізраїльським торговим судном Аms1. За ним було ще два кораблі (Sealok і After) під грецьким і турецьким прапорами. Ще кілька суден готуються пройти прямим маршрутом до гирла Дунаю, ігноруючи попередження московського режиму, що будь-який корабель у Чорному морі, який прямує до українських портів, розглядатиметься вміс росії як «законна» воєнна ціль. Три судна супроводжує американський військовий літак, оснащений протикорабельними ракетами, і розвідувальний безпілотнок.

Свобода судноплавства — світова проблема

Про основи міжнародного права після початку російської війни проти України намагаються не згадувати взагалі. Але якісь правила, що не дозволяють стріляти ввіялом від живота один в одного, у світі такі залишаються. Одне з правил — забезпечення вільного судноплавства поза зоною бойових дій. Якби його не було, то будь-який збройний конфлікт перетворився б на привід для початку світової війни. До цього йшло на Близькому Сході, у В'єтнамі, біля берегів Кореї чи Тайваню. Але не доходило і поки що не дійшло.

Поки що. Бо бажання кремля перетворити північне узбережжя Чорного та Азовського моря на зону своїх воєнних дій загрожуює новим непередбачуваними наслідками. На щастя, існують обставини та правила, які не дозволяють агресорам розвернутися зараз на повну силу. Маються на увазі обмеження щодо проходження військових суден та військових вантажів через Босфор і Дарданелли, із Се-

редземного моря у Чорне. Так звана Конвенція Монте, ухвалена 1936 року. Турецький суверенітет над протоками встановив під час Другої світової війни.

Турецький уряд не пропускате до наших берегів російські військові вантажі. Суден, які працюють в Україні і перевозять через протоки українське зерно, обмеження, звісно, не стосуються. Але росія блокує наші порти, і знадобилися дві «зернові» угоди (Туреччина, ООН, Україна та Туреччина, ООН, росія), щоб налагодити вивезення українського й російського врожаю. Від самого початку кремлівський режим використовує свою угоду для шантажу (наша газета про це писала), а потім взагалі розривав її. Але угоду України з ООН та Туреччиною ніхто не денонсував. І її можна втілювати без росії.

Зруйновані агресором портові споруди та зернохосювача Одеси й Миколаєва не дозволяють наразі відновити експорт українських продовольчих товарів у повному обсязі. Але є обхідні шляхи. Наприклад, українські порти на Дунаї, поблизу Румунії, члена НАТО, а також

великий румунський порт Констанца, до якого з України рухає пошта. У сукупності за обсягом перевезень ці порти не набагато поступаються Одесі, Миколаєву, Чорноморську та Південному. І якщо не тотальна блокада, оголошена агресором, завдання українського експорту було б вирішене.

Утім, обстріл українського порту Рені в ніч на 24 липня показав, що ворог здатний діяти впритул до території Румунії, яку захищає 5-й пункт Статуту НАТО. А пошкодження румунського судна в Рені засвідчили, що умовний кордон легко переступити. Причому переступити без особливих наслідків для кремля. Якраз напередодні російське обстрілю порту Рені координатор Ради національної безпеки США Джон Кірбі заявив, що військові кораблі США не збираються супроводжувати в Чорному морі судна, які працюють до України або завантажені українським зерном.

Містеру Кірбі забули доповісти

Джон Кірбі поки що, слава Богу, не президент США. А у Вашингтоні достатньо людей,

стурбованих проблемою свободи судноплавства. Блокада росії у Чорному морі — лише мала частина такої проблеми. Але й малої частини достатньо, щоб Іран наважиться на захоплення танкерів у міжнародних водах або Китай пішов на морську блокаду Тайваню. У якому кабінеті Держдепартаменту вирішили діяти. Підбрали дипломатичні інструменти, а як матеріальний таран використали ізраїльське судно Аms1. Єврей, суверенізм практиці, на весь світ розтрубили, що працюють до українського порту з позначенням прямого маршруту і зажадали американського супроводу. ВМС США погодилися. Причому «забули» повідомити про це містера Кірбі.

Якщо історія завершиться так, як задумано, то російській блокаді українських портів у Чорному морі настане гаплик. Про неї згадають хіба що у Гаазі, розглядаючи воєнні злочини московського режиму. Кануть у небуття і російські плани «звільнення Африки від колоніальної спадщини», пов'язані з наміром укротити проврані накопичені перед кремлем борги та наміром путіна подарувати найбіднішим країнам «чорного континенту» частину продовольства, вкраденого в Україні. Про такі наміри божевільний дідуган повідомив із трибуни 27-го пектербурзького економічного форуму. Але очікувані оплески не дочекався. Крадене — воно і в Африці крадене. І президент ПАР Матамела Сірл Рамафоса резонно зауважив, що не за да-

Рештки імперії

Хто із політиків забере електорат «ОПЗЖ»

Протистояння з росією від самого проголошення Незалежності було центральною темою української політики. Уже з ранніх 1990-х кремль продукував нові й нові конфлікти, сподіваючись, що українська влада не втримає ситуацію: проголошення «незалежності Криму», спроба захоплення Тузли, газові війни, Чорноморський флот, блокування руху в НАТО, Харківські угоди, гібридна агресія 2014-го... Росія працювала системно й наполегливо, з кожною новою кризою дедалі гірше маскуючи свої правдиві наміри — прибрати Україну до рук або знищити її.

Але це не зупинило українських проросійських політиків і громадських діячів від постійних повторів: «насправді вина не росія, а заокеанські куратори Києва». Проросійські партії в Україні з початку 2000-х витворили політехнологічну реальність «двох Україн» і системно на ній паразитували, протистояючи «україномовній захід» «руськоговорячому юго-восточку». І навіть після анексії росією Криму й розпадовання війни на Донбасі цей наратив не зник.

Мабуть, у москві так повірили у власну вигадку, що у лютому 2022 року кремлівський

диктатор вирішив «покінчити з проблемою України». Але його повномасштабне вторгнення мало протилежний ефект. Укренія після 24 лютого 2022-го пережила, може, найглибшу із трансформацій за свою новітню історію.

У кремлі сподівалися, що наша держава розчиниться у проєкт «єдина русська народна». В Україні і справді залишилася один народ, але його навіть у гарячці не назвали «русским». Навпаки — вперше за довгі десятиліття українська політика позубулася будь-яких проросійських проєктів. Якись померли

власною смертю, комусь допомогли компетентні органи.

Однак виборців старих проросійських сил рішенням РНБО не заборонили. Що ж відбувається з цим електоратом зараз? Яку трансформацію переживають проросійські виборці? Які цінності вони мають тепер, після нападу росії? Кому симпатизують? Що з нових і старих політиків сподівається захопити собі чужий маленький уламок політичної імперії росії?

З цими запитаннями «Українська правда» (www.pravda.com.ua) звернулася до провідних українських соціологів.

Скільки залишилося проросійського електорату

Щоб зрозуміти, які трансформації переживає електоральна ніша, котру прийнято вважати проросійською, варто спершу зрозуміти, звідки вона взялася, як і ким формувалася.

Не буде перебільшенням сказати, що час мє двоме Майданами був епохою кристалізації та найбільшого злету прокремлівських проєктів в Україні. Особливо після перемоги у 2010-у на президентських виборах Віктора Януковича та триумфу його Партії регіонів на парламентських виборах 2012-го.

Очевидно, що соціологія тих квазі-диктаторських часів була викривленою, але саме тоді проросійська електоральна ніша сягнула свого піку: до 30—40% підтримки. Більш ніж ласий шматок. Тоді ж вона чітко артикувала своїх лідерів та назавжди оформилася у політиці як «проросійський виборець «регионалі». Пізніше назви різних улаmkів ПР змінюватимуться, але електорат залишатиметься той самий.

Політична палітра

Після нападу росії в 2014-у на Крим і Донбас кількість цих прихильників москви і ПР в українських опитуваннях відчутно зменшилася. Частково через те, що люди переосмислювали свої погляди, але найбільше — якраз через російську окупацію.

«Якщо говорити про часи великої підтримки ПР, то це було тоді, коли оновлений її електорат перебував саме на Донбасі: в Донецькій та Луганській областях. Ці регіони потім стали не підконтрольними Україні, і там залишилося багато людей. Ё підстави припускати, що серед тих, хто залишився на неконтовольованих територіях Донбасу із 2014-го, переважна більшість підтримувала до того саме Партію регіонів. Відтак зрозуміло, що уже просто через арифметичне неврахування цих регіонів частка проросійських виборців відчутно зменшилася», — пояснює Андрій Біченко, керівник соціологічної служби Центру Разумкова.

Після повномасштабного вторгнення путіна у 2022 році ця частка стала ще меншою. (Закінчення на 2-й стор.)

● Політична палітра

Рештки імперії

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

«У нас був один проєкт, у якому ми досліджували проросійські настрої десь ще з 2014 року. Й от у 2023-у ми вже в принципі не могли його виконувати, тому що відверто проросійські налаштованих людей ми знайти і не змогли. Можливо, вони не називають себе прямими противниками росії, але те, що росія — ворог, що росія розв'язала війну — вони це визнають. Ця ніша сама по собі трансформувалася в щось таке українське як «не всі таке українське», але «ми за незалежну Україну». Фактично «ОПЗЖ» зникло, воно розчинилося. І проросійської ніші теж не існує», — переконує Олександр Антипович, директор соціологічної групи «Рейтинг».

Андрій Біченко з Центру Разумкова додає, що за десять років — від літа 2013-го, коли пікова підтримка Партії регіонів перевищувала 30%, до літа 2023-го — ця підтримка впала в десять разів: «Якщо говорити про теперішній момент, то цей електоральний сегмент зовсім невеликий. Я б оцінив, що за нинішньої ситуації він складає десь три-чотири відсотки».

Ракетні обстріли вичаляють «ватність»
«Виборець Партії регіонів та «ОПЗЖ» нікуди не подіває, ці люди продовжують тут жити», — посьбноє в коментарі «УП» виконавчий директор КМІС Антон Грушецький.

«Але наш погляд на цього виборця був дуже спрощений. Ми сприймали партію Півдня і Сходу України лише як проросійську. І з цього часто робили дуже неправильні висновки. Зараз є дуже хибний дискурс: місто проголошено за «ОПЗЖ» і тому зруйнована російськими військами. Треба розуміти, що значна частина виборців голосували просто за бачення росії як близького сусіда, а не за ліквідацію української державності. Багато хто голосував за вольність «господарників», за стабільність, за порядок», — додає соціолог.

«Як показують нинішні дослідження, проросійські цінності справді були не єдиними, навколо чого гуртувалося умовний виборець «регіоналів». При ближчому розгляді виявляється, що проросійська ніша хотіла не так росії, як повернення СРСР. «За ці партії віддавали голоси люди, які ностальгували за Радянським Союзом. Саме

проросійська позиція була властива незначній частині електорату ПР і її похідних. Домінуючою там була позиція прорадянська», — переконує Андрій Біченко із Центру Разумкова. — Ця група скорочується. І природним чином, і тому, що, на відміну від Білорусі ці росії, для української молоді часів Незалежності Радянський Союз вже ніякою цінністю не є. Інший пласт людей, який був важливим для «ОПЗЖ» і який теж зменшується, — це лідери з бізнесовими зв'язками у росії. Вони володіли величезними підприємствами, до яких були прив'язані через роботу і зарплату дуже багато виборців. Працівники вболівали за росію, бо від неї залежав їхній добробут. Це теж зміниться, бо основний потік грошей на відновлення і забезпечення життя йтиме уже не з росії, а із Заходу».

Але найбільша трансформація відбувається у колишніх прихильників проросійських проєктів під впливом від переміжних жвавіх російської агресії. Зараз, як переконує соціолог, навіть найзайнятіші прями прихильники рф кардинально міняють свою позицію.

«Ця електоральна ніша зовсім змінилася. Її можна окреслювати як достатньо критично до української влади, до певних атрибутів української історії, якіхось ідеологічних моментів. Але сьогодні цих людей точно не можна назвати саме проросійськими. Останній приклад — обстріли Одеси. За нашими дослідженнями, я бачив, що в Одесі, попри всі зміни в напрямку ЄС, залишалася найбільша концентрація «ватників». Але такі обстріли... Вони як явний вичаляють із людей очо «ватність», — переконує Олександр Антипович із «Рейтингу».

«Після обстрілів Одеси навіть здавалось, невірноросійська частина виборців із числа вірян Московського патріархату відкрито висунула свої претензії патріарху кирилу. А таке ще там два місяці тому важко собі було й уявити», — додає Андрій Біченко.

Природна і вимушена зміна переконань для виборців означає політичний крах для колись підтримуваних ними партій та лідерів. Згідно з останніми опитуваннями, можна сміливо заявляти, що росія і якісь її сателіти в українській політиці повністю дис-

кредитовані в очах виборців. «Якщо говорити про навіть умовну партію Юрія Бойка, то вона отримує якісь мізерні відсотки. У нас нещодавно були оприлюднені дані опитування для Національно-демократичного інституту США, і там було ставлення до політики. Ставлення до Бойка та само значно погіршилося, бо він стійко асоціюється з «ОПЗЖ», Партією регіонів і цим російським вектором. Усе це стало надто токсичним», — зауважує Антон Грушецький із КМІС і додає: «Запит на нові сили в Україні досі є. А якраз і Бойко, і всі інші впливають в старе, дискредитоване покоління. Традиційно цей електоральний сегмент був за центристський, за кількама політичними: ПР і Компартія або «ОПЗЖ» і Партія Шарія. Зараз усі ці партії або заборонені, або самодискредитовані. Тож стоїть питання, як політсили задовлятимуть запит на стабільність, захист і патерналізм».

«Захисники знедолених» і «шукачі особливого шляху»
Проросійський сегмент електорального поля за останні роки пережив дуже складні внутрішні зміни. Після втраченої легітимості старими політичними проєктами їхні виборці мусили обрати як нові цінності, так і нових лідерів, котрі ці цінності відстоюватимуть.

Станом на літо 2023-го ці внутрішні трансформації ще не завершилися, але уже зараз можна робити висновки про те, до кого перейшли 9 із 10 виборців Партії регіонів. Очевидно, що найбільшим вигодонабувачем цього «величкого переходу» проросійського електорату стане президент Володимир Зеленський та його політсила.

Власне, вибори 2019-го були першою демонстрацією того, що виборець Півдня і Сходу шукає і для себе «нових облич». «У 2019-у маса виборців із так званої «проросійської» ніші пішла за Зеленський і з ним залишилася. І зараз перетік від заборонених партій до «СН» буде легшим, бо цим виборцям простіше обрати «Слугу народу», ніж Петра Порошенка чи Валерія Залужного. А інших партій і нема», — переконує Олександр Антипович.

За його словами, коліс основною віссю поділу електорату було протистояння «відносини з росією» — «відносини з Євросоюзом». Після російсько-

● Політична палітра

го вторгнення цей поділ втрапив сенс. «Зараз залишається дуже умовний поділ на владу і на тих, хто налаштований опозиційно. В оцій опозиції можна виділяти складову націоналістів, патріотів, військових, волонтерів — оце все в одній когорті. Але є й інша, в якій зараз опинилася уся умовна «вата». Нині ця ніша складає сумарно десь близько 5%. От це всі, за ким можуть «полювати» і Юлія Володимирівна, і Дмитро Разумков, і Олександр Арестович», — вважає експерт.

Згадані ним прізвища не випадкові. Саме до цих чинних чи потенційних політиків можуть перетекти виборці із тих 5% рештків «проросійської імперії». І боротьба за них уже йде.

Саме в її ключі слід розглядати, наприклад, публічне позиціювання Тимошенко і Разумкова в питаннях легалізації медичного канабісу. Зайнята ними країна консервативна позиція якраз і апелює до згаданих 5%. Як і спроби паразитувати на темах грошового забезпечення для військових, податків або ролі підприємців чи «Імпорту» електричної енергії в часи локдаунів. Усе це — спроби показати схильному до патерналізму електорату, що хтось за нього думає і готовий захистити його інтереси.

Але питання соціаліки чи канабісу не єдині, навколо яких вестиметься боротьба за виборців Півдня і Сходу.

«Після перемоги можлива кристалізація політиків, які шукатимуть якіксь «особливий шлях України» і пропонуватимуть «не прогинатися перед західними інституціями». От такого типу запит може отримати відгук у виборців «юго-востока». Майже 90% українців підтримують вступ у Європейський Союз. Але коли ми ставили запитання, чи Україна має якнайшвидше стати членом ЄС, виконувати всі вимоги, чи повинна краще довше вступати, але на своїх умовах, то більшість людей каже, що краще довше вступати. Це ж прямо виглядає як «третій шлях», — зауважує Антон Грушецький і додає: «Або є це така категорія людей, 30—35%, які вважають, що Захід нам просто повинен давати гроші, тому що Україна — це щит Європи. Тобто буде широке коло людей, для яких важлива така «суб'єктивність України».

«Окремо на Півдні і Сході, якраз у регіонах концентрації виборців ПР—«ОПЗЖ», буде ще велике питання відбудови, яке може відкрити вікно для «господарників», — не виключає соціолог.

Серед таких «нових ероспектив» найчастіше в розмовах із соціологами лунає ім'я Олексія

Арестовича. Але всі опитані так само в один голос кажуть, що якоїсь системної роботи ним для просування саме політичного порядку денного не спостерігається.

«Поки що не видно якоїхось людей, які б системно працювали на проросійський електорат. Не можна сказати, що навіть Арестович працює на цю базу. Його заяви можуть резонувати і за рахунок російської мови, і за рахунок якогось широкого трактування ситуації навколо російської культури. Але не більше. Є простіший приклад — це Поворозюк (бізнесмен, власник клубу «Інгульськ», — Прим. «УП»). Але ще велике питання, наскільки він буде заходити людям», — підсумовує Антон Грушецький.

Згідно з опитуваннями КМІС та інших соціологічних груп, серед тотальної більшості українців протестується різкий тренд на деполітизацію життя. Якщо бути більш точним — на відкладання питання політики на час «після перемоги».

«Зараз майже 80% респондентів відповідають, що у них є друзі або знайомі, або родичі, які були поранені чи загинули в ході воєнних дій. Тобто війна — це дуже емоційно насичений досвід для більшості. Цей же досвід, до речі, є потужним бар'єром для будь-яких асоціацій з російським вектором», — ділиться спостереженнями виконавчий директор КМІС Антон Грушецький.

Але чи досить буде цього емоційного компоненту для того, аби проросійські проєкти як явище остаточно зникли з української політики? Чи все ж таки є шанс, що якісь прокремлівські партії зберуться й нададуть.

Керівник соціологічної служби Центру Разумкова Андрій Біченко переконує, що відповідь на це запитання залежить від того, в яких кордонах і серед кого будуть проведені наступні вибори.

«Коли йтиметься про єдиний прийнятний для нас сценарій — повернення всіх окупованих територій із Донбасом та Кримом, — то я передбачаю, що частка підтримки проросійських партій буде значно вищою. Якщо електорат із раніше окупованих територій повернеться, то за таких умов якась «нова ОПЗЖ» може навіть мати шанс проходу в парламент, — розмірковує соціолог. І додає: — Але якщо виборці з окупованих територій якимось чином виключать із процесу, скажімо, через спеціальний закон, або якщо Україна не зможе повернути до виборів Крим і Донбас, то шансів у таких проєктів, якою була «ОПЗЖ», фактично нема».

Роман РОМАНЮК.

● До уваги громадськості

20.06.2023 р.
(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, незначається суб'єктом господарювання))
2023619107098
(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ

про початок громадського обговорення Звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення Звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної в пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ДУНАЙСЬКА ЛОГІСТИЧНА ГРУПА» (далі — ТОВ «ДЛГ») має намір провадження планованої діяльності на акваторії, десяти причалів Ренійського морського порту, території ДП «РМТП». З використанням погоджених з РФ ДП «АМПУ» Робочих технологічних карт ТОВ «ДЛГ» планує перевантажувати на власних спеціалізованих Терміналах вантажі насипні, наваловальні, наливні, в упаковці.

У Звіті з ОВД оцінене антропогенне навантаження на довкілля провадження запланованої діяльності щодо перевантаження наведеної номенклатури вантажів.

На підставі отримання результатів розрахунку встановлено, що при експлуатації Терміналів на межах ЄЗЗ, умовної житлової забудови максимальної концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі менше гранично допустимих значень для повітря населених місць, шумове забруднення від роботи обладнання менше нормативних значень для денного, нічного часу доби.

ТОВ «ДЛГ» здійснює поставки в експортно-імпортних напрямках вантажів насипних, наливних, в упаковці, що позитивно впливає на економічні показники розвитку Одеського регіону, країни в цілому. У виробничих процесах зайняті близько 50 осіб кваліфікованого персоналу морської галузі.

Перевантажувальні процеси передбачається виконувати за енерго-, ресурсозберігаючими

e-mail: ecolog@odessa.gov.ua; тел.: (048) 728-34-58, (044) 206-31-50.
Контактна особа: відділ оцінки впливу на довкілля, земельних ресурсів та раціонального використання природних ресурсів.
(найменування уповноваженого органу, адреса, телефон та контактна особа).

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля
Відповідно до законодавства рішенням про провадження даної планованої діяльності буде отримання, у разі необхідності, — Дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів ТОВ «ДЛГ» (на виконання Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), що видається Департаментом екології та природних ресурсів Одеської облдержадміністрації.

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган уповноважений його видавати, нормативний документ, що передбачає його видання).

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення Звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить 25 робочих днів (не менше 25, але не більше 35 робочих днів) з моменту офіційного опублікування цього оголошення (вказується у шапці оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передється для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції мо-

жуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

Громадські слухання (перші) відбудуться: 25.08.2023 р. о 12.00 в режимі відеоконференції з використанням платформи Webex.
Посилання для підключення: <https://meet90.webex.com/join?mtid=m9b4bbf9067bcb2ce6f1288baef929d3c>
Код доступу: 2551 613 2993.
Пароль: f5f5MsdM536.
Приєднати за допомогою відео системи:
Набираєте 25516132993@meet90.webex.com.
Також можна набрати 173.243.2.68 та вестити код доступу.

Пароль наради для відеосистеми: 33736736.
Громадські слухання (другі) відбудуться: не передбачаються.
(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань).

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності
Одеська обласна державна адміністрація, Департамент екології та природних ресурсів.
Поштова адреса: 65107, Україна, м. Одеса, вул. Канатна, буд. 83, e-mail: ecolog@odessa.gov.ua; тел.: (048) 728-34-58, (048) 725-35-05.
Контактна особа: відділ оцінки впливу на довкілля, земельних ресурсів та раціонального використання природних ресурсів.
(зазначити найменування органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу).

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що надають зауваження і пропозиції, та строки

надання зауважень і пропозицій
Одеська обласна державна адміністрація, Департамент екології та природних ресурсів.
Поштова адреса: 65107, Україна, м. Одеса, вул. Канатна, буд. 83, e-mail: ecolog@odessa.gov.ua; тел.: (048) 728-34-58, (048) 725-35-05.
Контактна особа: відділ оцінки впливу на довкілля, земельних ресурсів та раціонального використання природних ресурсів.
(найменування уповноваженого органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу).

Зауваження і пропозиції приймаються упродовж усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другим пункту 5 цього оголошення.

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності
Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності з додатками 496 арк.
Повідомлення про плановану діяльність.
Відомості щодо інформування про плановану діяльність через ЗМІ.

9. Місце (місця) розміщення Звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від призначення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними: у робочі години з 08.08.2023 р. за адресою:

Виконавчий комітет Ренійської міської ради Ізмаїльського району Одеської області: 68803, Одеська область, Ізмаїльський район, м. Рені, вул. Вознесенська, 139; тел.: +38 (04840) 4-02-21, 4-15-78;
ТОВ «ДЛГ»: 68800, Україна, Одеська область, Ізмаїльський район, м. Рені, вул. Дунайська, 188, тел. +38(066)671596.

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість може ознайомитися з документами, контактна особа).

● Хроніка війни

Поранений Ізмаїл

У ніч проти середи російські окупанти атакували портову та промислову інфраструктуру Одещини іранськими ударними безпілотниками типу Shahed, у результаті чого на об'єктах виникли пожежі, пошкоджені елеватор, повідомив голова обласної військової адміністрації Олег Кіпер.

«Очевидною ціллю ворога були об'єкти портової та промислової інфраструктури регіону. Сили протиповітряної оборони невпинно працювали майже три години», — зауважили в Оперативному командванні «Південь», уточнивши, що ворог випустив безпілотники з Азовського моря і через Чорне спрямував на Дунай.

За процесуального керівництва прокурорів Ізмаїльської окружної прокуратури розпочато досудове розслідування за фактом порушення законів та звичаїв війни (ч. 1 ст. 438 КК України).

За даними слідства, повідомляє пресслужба Одеської обласної прокуратури, вночі 2 серпня збройні сили рф, застосовуючи заборонені міжнародним правом засоби ведення війни, здійснили на наш край дронуву атаку.

Внаслідок обстрілу пошкоджені та руйнувані зазнали елеватор, зернові ангари, резервуари одного з вантажних терміналів, виробничі, складські та адміністративні приміщення. Суттєвих руйнувань зазнала і триповерхова будівля морвокзалу (на знімку).

Огляд триває, повний перелік руйнувань і по-

Шкодижені встановлюються. На місцях подій працюють прокурори у взаємодії з іншими правоохоронцями, які фіксують наслідки обстрілу.

● За межею закону

Бухгалтер-махінатор

На Одещині військова контррозвідка СБУ викрила масштабну схему розкрадання бюджетних коштів в одному з окремих батальйонів морської піхоти ЗСУ.

Як повідомляла пресслужба СБУ, бухгалтер підрозділу нараховував зарплати і премії на рахунки своїх знайомих, які не входять до складу батальйону і взагалі не служать у війську.

«Для реалізації обробки він вносив недостовірну інформацію до зарплатних відомостей та списків на преміювання особового складу військової частини. Щоб отримати доступ до спеціальних бухгалтерських програм, зловмисник використовував електронний ключ, який безпідставно отримав від начальника фінансово-економічної служби батальйону», — пояснили у відомстві.

Фальсифіковані відомості бухгалтер подавав до обласного управління Держзазначейства для нарахування замовлених коштів як зарплати і премій для військослужбовців і працівників військової частини.

Завдяки цій схемі фігурант придбав авто преміум-класу, а загалом розікрав більше 10 мільйонів бюджетних грошей.

Під час обшуків за місцем роботи і проживання бухгалтера виявлено автомобіль Audi Q7, коштовні гаджети і побутову техніку, які він придбав за вкрадені гроші. На банківських рахунках знайомих шахрая виявили 2,5 мільйона привласнених гривень, які він нібито надавав їм у борг.

Крім того, у фігуранта конфісковано бойову гранату РГО, яку направлено на експертизу.

Військовому бухгалтеру повідомлено про підозру за ч. 4 ст. 191 Кримінального кодексу («привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем»), вирішується питання щодо обрання йому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Зловмиснику загрожує до восьми років тюрми.

За «липовими» довідками ВЛК

Правоохоронці припинили масштабну схему видачі довідок ВЛК про непридатність до військової служби, повідомляє управління комунікації Нацполіції.

У ході документування злочинної діяльності одночасно проведено майже 100 обшуків на території м. Києва, Київської, Полтавської, Вінницької, Дніпропетровської, Закарпатської, Львівської, Одеської, Житомирської, Івано-Франківської та Черкаської областей.

Правоохоронці, зокрема, встановили, що службові особи Білгород-Дністровського РТЦК та СП, діючи спільно з членами військово-лікарської комісії, за посередництва сторонніх осіб, за грошову вина-

городу, яка могла становити до 10 тисяч доларів США, налагодили схему видачі довідок про визнання особи непридатною до військової служби за станом здоров'я та виключення її з військового обліку.

Так звані «ухильянти» протягом одного-двох днів ставали на облік у Білгород-Дністровському РТЦК та СП, проходили ВЛК та за її результатами визнавалися непридатними до військової служби і виключалися з військового обліку за станом здоров'я.

● Україна і світ

90 років потому

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

За зміною епох — зміна сприйняття

Власне в Україні найбільшій із трьох голодоморів у першій половині ХХ століття визнали геноцидом тільки у 2006-у. Тоді народні депутати Верховної Ради проголосували за закон «Про Голодомор 1932—1933 років в Україні». Тобто навіть обранці в нашій країні, де мільйони людей померли страшною смертю, а більшість живих мають родинні історії про ті жахи, змогли вибратися із шор радянської пропаганди та проросійських впливів у цьому питанні тільки через півтора десятиліття після відновлення Незалежності України.

Німеччина де-юре дійшла до розуміння злочинного Голодомору в Україні як тривалого акту геноциду 30 листопада минулого року. «Визнання Бундестагом Голодомору 1932—1933 років геноцидом є надважливим віхою в українсько-німецьких відносинах. Над цим завданням працювало чимало українських дипломатів, а відповідне вікно можливостей відкрилося після 24 лютого 2022-го», — прокоментував «Українформу» Олександр Макеєв, надзвичайний і повноважний посол України у ФРН.

«Адже за «зміною епох», як федеральний канцлер Олаф Шольц влучно охарактеризував початок великої російської війни проти України, неодмінно мала прийти й «зміна сприйняття». І над її комплексною реалізацією ми працюємо. Визнання Голодомору геноцидом — важливий, але не єдиний елемент цього процесу».

«Були дні, коли я буквально не виходив від ранку до вечора з німецького парламенту, спілкуючись та переконуючи німецьких депутатів у важливості чітких формулювань, що не лишили б росіянам та їхнім проксі жодного простору для інтерпретації», — ділиться подробицями Олександр Макеєв. Розповідає, що на ключовій фінальній стадії до процесу були залучені буквально всі: «Важливу роль відіграв, зокрема, особистий контакт Президента України Володимира Зеленського з фе-

деральним президентом Німеччини Франком-Вальтером Штайнмаєром».

Пан посол додає: «У тексті резолюції міститься також заклики до подальшої уваги до вивчення історії України, заповнення існуючих у німецькій свідомості «білих плям» та протидії одностороннім російським наративам. Одне слово, гарний стартовий майданчик для нашої подальшої роботи, зокрема в контексті історичної відповідальності Німеччини перед Україною за злочини Другої світової війни».

«Німеччина, знаєте, «важка» історично країна, яка після поразки у Другій світовій війні дуже віддалася у руки росіянам, — підкреслює Людмила Млош, керівниця Центральної спілки українців у Німеччині, яка входить до складу Світового конгресу українців. — Які би ми заходи не проводили, скажімо, приурочено Тарасові Шевченку чи Лесі Українці, згадували про те, щоб Німеччина визнала Голодомор геноцидом. Шоркуку писали листи до керівництва Німеччини про важливість розуміння історичної правди... Змінилися чотири президенти, а Меркель за 16 років була одна. І ми, як громадська організація, не отримали жодної відповіді. Тоді як від представництва Європейського Союзу отримували».

Німіці нарешті почули, що в Україні, що Сталін був злочинцем, який знищував український народ, каже Людмила Млош. І політики, і люди середньої ланки у Німеччині уже набагато свідоміші у питанні правдивої української історії.

«Визнання шансує жертв і стерігає майбутні покоління, щоб не допустити повторення геноциду», — наголошує міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба. У затвердженому нинішнього квітня плані дій з реалізації Стратегії зовнішньополітичної діяльності України визнання зарубіжними країнами геноцидом влаштованого у 1932—1933 роках сталінським режимом Голодомору та увічнення пам'

Актуально в стилі ретро

Коли Одеса із дня в день здригалася від ракетних обстрілів рашістів, музи не мовчали. Наприкінці липня у виставковому залі обласної організації НСХУ відкрилася звітна виставка дипломних робіт випускників кафедри образотворчого мистецтва Архітектурно-художнього інституту Одеської державної будівельної академії (ОДАБА), яка продемонструвала творчий і кадровий потенціал освітнього закладу.

Спільно продовжили добру традицію подібних виставок, цього разу — дипломних робіт на рівні бакалавратури і магістратури цього вишу. Нагадаємо, у лютому перед громадою міста іспит складали випускники Одеського художнього фахового коледжу ім. М.Б. Грекова, згодом — художньо-графічного факультету Південноукраїнського національ-

«києвоцентричність» — це хороши, цементуючий знак на всеукраїнському рівні, який, можливо, допоможе окремим випускникам продовжити успішну кар'єру, скажімо, на рівні магістратури, і не лише в Україні.

Дозволю собі невеличкий відступ, зазначивши, що нині академії Венеції, Парижа, Амстердама, Кракова та інших

вчити студента волідити формою, моделювати її за допомогою світлотіні, вмінні будувати композицію і, зрештою, створювати мистецтво. Тому загалом картина вдалася — експозиція вийшла ефек-

ною й такою, що тонізує глядача. Такі виставки є своєрідним екзаменом не лише для випускників і вчителів, а й усієї кафедри — керівників і викладачів. За кожну роботу студента ми вгадуємо творчі пріоритети і сильні сторони настав-

ників уже на рівні жанру. Побутовий жанр і пейзаж у національно-романтичному дусі — в учнів Анатолія Горбенка та Володимира Сакалаюка, яким втворюють їхні вихованці, а нині вже викладачі ОДАБА Євгенія Божко і Михайло Спорник. (Список молодих педагогів доповнює докторка філософії Анна Акрідіна). Не позбавлені театральності й естетизму міфологізовані жіночі образи зі світової історії вихованців Миколи Потужного. Притягує «поетичний натуралізм» натюрморту в дусі одеської школи студентів Юрія Валюка. Менш традиційними є графіка і живопис, що демонструють схильність до стилізації — у Володимира Крані та Дмитра Жижина. Потяг до психологізму через стриману колористичну палітру — в Артура Ізрайляна (його роботи мають віддалену спорідненість з творами навчателя В. Алікберова). Перевагу

масштабну виставку викладачів середніх і вищих художніх навчальних закладів. Уже згода на її проведення в Києві, у Будинку художника. Окремо планується виставка викладачів дитячих художніх шкіл міста, виставка «Нескорена Одеса» — за прикладом «Нескореного Миколаєва». Остання відкриється вже 15 серпня. Це відповідь творчої інтелігенції на рашістські обстріли наших мирних міст. Експозиція «Нескорена Одеса» розміститься у цій залі після відзначення Дня художника (друга неділя жовтня). Це наш творчий фронт, наша відповідь на виклики часу.

У ці дні під патронатом посольства України в Республіці Польща і з підтримкою центрального правління НСХУ Європою мандрує благодійна виставка на підтримку ЗСУ «Ціна свободи». Ця акція на початку року стартувала в Польщі й уже побувала у Словаччині, Чехії, Данії та Швеції, а її фінальна частина з аукціоном і гала-концертом за участі Національного заслуженого академічного ансамблю танцю ім. Павла Вірського пройде у Варшаві із 14 по 28 серпня в рамках Днів України в Польщі. Присмою зауважить, що зі 120 представлених на ній творів 80 — одеських митців.

Тримаємо містечкий фронт! **Володимир КУДЛАЧ.**

НА СВІТЛИНАХ: під час відкриття (світлина автора); 3. Шишман. «Великдень»; А. Тарасенко. «Весняний натюрморт»; К. Григоренко. «Проводи солдата»; А. Езер. «Ворожіння».

Промовці неодноразово наголошували на важливості вливання в колектив молоді з числа колишніх вихованців академії. Звертає на себе увагу та обставина, що двоє із трьох, які вже стали викладачами, пройшли школу відомого живописця Володимира Сакалаюка. Я попросив його прокоментувати цей факт.

— Серед моїх випускників, які пройшли магістратуру і вже певний час викладають в академії, прекрасно зарекомендували себе Євгенія Божко і Михайло Спорник, — зазначив пан

розвідок, зокрема на території Одеси, скажімо, щодо виявлення залишків хаджівської фортеці в районі Приморського бульвару, ініційованих два роки тому професором Андрієм Красножогом. Збирач й обірагач старожитностей має тісні контакти з археологічним і краєзнавчим музеями міста, бере участь у діяльності ГО «Одеси — 600+».

Базовий світоглядний принцип краєзнавця щодо визначення поняття «національна культурна надбання» криється у твердженні: «усі артефакти, що історично й ментально пов'язані з територією України, є її культурними надбаннями».

Тарас Іванович — особистість неспокійна, експансивна і навіть схильна до авантюри. У 1992—1993 роках разом із 27 співвітчизниками взяв участь в експедиції «Українське море» на козацькій чайці «Еней», яка вирушила з Миколаєва Чорним морем до Середземного, ризикуючи перетнути взимку неспокійне Іонічне море. Під час кількомісячної подорожі одеський краєзнавець знаходив хвилинку і розповідав про українське малярство, зокрема про творчість Михайла Жука, демонструючи листівки й репродукції його творів. Він був одним із дев'яти членів експедиції, які не зійшли з дистанції. Завершилася ця одисея під жовто-синіми парусами в італійській Генуї, звідки чайку переправили на південь, до Реджо-ді-Калабрії,

Володимир. — Обое вийшли з групи, яку я сам свого часу підбирав при наборі, віддаючи перевагу ще не зовсім сформованій, але, безумовно, обдарованій молоді. Серед них також Злата Шишман, Люда Коваль, Іра Тагірца і Лера Ромасевич. Важливо сформувати в групі домінуюче ядро, за яким тягнулися б усі. Злата нині є членом спілки і викладає в дитячій художній школі імені Костанді, Іра і Люда — члени молодіжної секції, Лера успішно працює в комп'ютерній графіці як мультиплікатор. Велику практичну роль у навчанні відіграла організація пленерів, результати яких неодноразово демонстрували на кафедрі і в стилі. На першому курсі я практикував обговорення завершених робіт, що формувало у студентів звичку аналізувати результат і глибше осмислювати натуру. Важлива й участь у конкурсах із соціальним призовим фондом, наприклад, на всеукраїнському рівні серед вчителів — «Кращий художник». Як це було у випадку з Є. Божко і З. Шишман. Вони послали призові місця. Мої вихованці дали розвивають мою методику, збагачуючи її власними напрацюваннями.

Під час презентації доробку юних митців очільник об'єднання Ірина Анатоліївна Горбенко поділилася планами на майбутнє: — Цьогоріч ми провели виставку дипломів наших випускників, а на 2024-й задумали

виставку викладачів середніх і вищих художніх навчальних закладів. Уже згода на її проведення в Києві, у Будинку художника. Окремо планується виставка викладачів дитячих художніх шкіл міста, виставка «Нескорена Одеса» — за прикладом «Нескореного Миколаєва». Остання відкриється вже 15 серпня. Це відповідь творчої інтелігенції на рашістські обстріли наших мирних міст. Експозиція «Нескорена Одеса» розміститься у цій залі після відзначення Дня художника (друга неділя жовтня). Це наш творчий фронт, наша відповідь на виклики часу.

У ці дні під патронатом посольства України в Республіці Польща і з підтримкою центрального правління НСХУ Європою мандрує благодійна виставка на підтримку ЗСУ «Ціна свободи». Ця акція на початку року стартувала в Польщі й уже побувала у Словаччині, Чехії, Данії та Швеції, а її фінальна частина з аукціоном і гала-концертом за участі Національного заслуженого академічного ансамблю танцю ім. Павла Вірського пройде у Варшаві із 14 по 28 серпня в рамках Днів України в Польщі. Присмою зауважить, що зі 120 представлених на ній творів 80 — одеських митців.

Тримаємо містечкий фронт! **Володимир КУДЛАЧ.**

НА СВІТЛИНАХ: під час відкриття (світлина автора); 3. Шишман. «Великдень»; А. Тарасенко. «Весняний натюрморт»; К. Григоренко. «Проводи солдата»; А. Езер. «Ворожіння».

Промовці неодноразово наголошували на важливості вливання в колектив молоді з числа колишніх вихованців академії. Звертає на себе увагу та обставина, що двоє із трьох, які вже стали викладачами, пройшли школу відомого живописця Володимира Сакалаюка. Я попросив його прокоментувати цей факт.

— Серед моїх випускників, які пройшли магістратуру і вже певний час викладають в академії, прекрасно зарекомендували себе Євгенія Божко і Михайло Спорник, — зазначив пан

розвідок, зокрема на території Одеси, скажімо, щодо виявлення залишків хаджівської фортеці в районі Приморського бульвару, ініційованих два роки тому професором Андрієм Красножогом. Збирач й обірагач старожитностей має тісні контакти з археологічним і краєзнавчим музеями міста, бере участь у діяльності ГО «Одеси — 600+».

Базовий світоглядний принцип краєзнавця щодо визначення поняття «національна культурна надбання» криється у твердженні: «усі артефакти, що історично й ментально пов'язані з територією України, є її культурними надбаннями».

Тарас Іванович — особистість неспокійна, експансивна і навіть схильна до авантюри. У 1992—1993 роках разом із 27 співвітчизниками взяв участь в експедиції «Українське море» на козацькій чайці «Еней», яка вирушила з Миколаєва Чорним морем до Середземного, ризикуючи перетнути взимку неспокійне Іонічне море. Під час кількомісячної подорожі одеський краєзнавець знаходив хвилинку і розповідав про українське малярство, зокрема про творчість Михайла Жука, демонструючи листівки й репродукції його творів. Він був одним із дев'яти членів експедиції, які не зійшли з дистанції. Завершилася ця одисея під жовто-синіми парусами в італійській Генуї, звідки чайку переправили на південь, до Реджо-ді-Калабрії,

Популяризатор української ідеї

У четвер, 20 липня, у відділі краєзнавства «Одесика» ОНБ доктор історичних наук Олександр Музичко прочитав лекцію «Микола Аркас — популяризатор української історії та музики на півдні України», яка й надихнула мене нагадати читачам про цю непересічну та багатогранну особистість, пов'язану, зокрема, і з нашим містом.

Микола Аркас — видатний український історик, композитор, поет, фольклорист, етнограф, педагог, громадський діяч, засновник і перший голова Миколаївської «Просвіти», меценат, людина різнобічних талантів, справжній патріот рідного краю. В імперські та радянські часи його спадщина не досліджувалася і практично замовчувалася. У радянську добу про М. Аркаса вперше написали, а згодом і заговорили тільки як про композитора наприкінці 1950-х. У дослідженнях заангажованих науковців постійно підкреслювалася «буржуазно-націоналістична» суть його творчості.

«...народився 26 студня 1852 року в Миколаєві, в Херсонщині, в багатій аристократичній сім'ї...» — так починається біографія Миколи Аркаса авторства Богдана Лепкого. За новим стилем 7 січня 1853-го, тобто маємо 170-літній ювілей від дня його народження.

Постать Миколи Аркаса сформувалася на доволі сприятливому і самобутньому генфонді попередніх поколінь. Він належав до старовинного краю-українського роду Аркасів-Богдановичів. Представники родини, проживаючи на Миколаївщині майже півтора століття, не тільки шанували культурні й історичні цінності українського народу, а й генерували їх. Вони зробили великий внесок в історичний поступ України XIX—XX століть і, по суті, вийшли далеко за межі свого часу. У діяльності цього роду можна простежити дві лінії: морську та гумантарну (історичну). Захарій Андрійович і Микола Андрійович Аркаси (дядько й батько нашого героя) входили до Одеського товариства історії та старожитностей.

Життя і діяльність самого Миколи Миколайовича припали на особливий, перехідний період. Найхарактернішою ознакою нового рівня культурництва стало заснування культурно-освітніх товариств — «Просвіт». У діяльності цих товариств українські подвижники вбачали легальну можливість для продовження національно-політичної роботи та існування живого українського слова. Ранні літературні твори М. Аркаса відображають складний, переломний період переходу від утопічних мрій про життя серед селян до реальних зобов'язань перед своєю родиною і країною. Джерелом формування його історичних поглядів була насамперед родина. А от етапом формування світогляду — гімназійні роки. У цьому вагомому роль відіграли викладачі — відомий одеський педагог Л. Смоленський, завдяки якому Микола почав цікавитися історією, та вчитель музики, автор славновісних «Вечорниць» П. Ніщинський, під чийм впливом залюбився у фольклор. Зустрічала згадки, що, навчаючись у Новоросійському університеті на фізико-математичному факультеті (1870—1875), Микола Аркас носив український національний одяг.

Науковці вважають, що вирішальною для формування світогляду юнака стала зустріч із майбутнім корифеєм українського театру М. Кропивницьким. Про це свідчить і те, що в некролозі Миколи Аркаса читаємо: «В часи перебування свого в університеті М.М. вступив як діяч до першої української трупи під орудою М.Л. Кропивницького. Перебування його в цій трупі було добрим додатком до того, що вже й так міцно прищепилося до його чужого серця. Тут рідна мова, рідна пісня і рідна справа якнайкраще сприяли тому, що коли по бажанню веселилого тоді батька прийшовши вступати на нелюбу йому службу морського офіцера, він не перестав бути непохитим у своїх переконаннях і після смерті батька залишив посаду, відмовившись від платні і чинів і цілком віддався роботі на українській ниві».

Успадку Аркаса — перша музична опера побутового характеру на Шевченку «Катерину». Як композитор опрацював не тільки український музичний фольклор, а й сферу українського побутового романсу. Опера вирізняється граничною емоційністю, виразністю, стрункістю побудови, ясністю й логічністю розвитку драматургії. У ній Микола Аркас передусім акцентує увагу на внутрішньому переживанні людини. Прем'єра успішно відбулася 1899 року в Москві. Богдан Лепкий писав: «14 марта 1899 р., де також grano «Катерину» тою ж трупою [Кропивницького — В. С.]. Штука зробила сильне враження. Театр ридав. Авторви піднесено лавровий вінеч при грімких оплесках цілої аудиторії». Сам же Микола Миколайович знімався: «Я не спав, я не спав цілою ніч. Сльози душили мене. Такі хвилини рідкі і Божественні». Знаково, що постанова йшла з великим успіхом і в Галичині.

А це Микола Аркас — автор ненадрукованої історичної повісті «Калиши», перемови до опери «Запорожці за Дунаєм» та низки поетичних творів, перлиною серед яких є поема «Гетьман Пилип Орлик». І все ж таки його magnum opus — це «Історія України-Русі».

Ця праця засвітила появу в українській історіографії державницького напрямку і заклала початок неоромантизму у вітчизняній історичній науці. Метою її створення було прагнення автора дати широким верствам українського народу загальний, дуже популярний нарис національної історії і пробудити цим у них почуття українства, долучити до захисту української справи. Характерно, що спочатку книга задумувалася для домашнього використання, як підручник для сина, а вже потім пророчесерговий задулом трансформувалася. Готуючи рукопис, Микола Аркас послугував власною клятиською бібліотекою з українською тематикою.

Із літа 1906-го почалася співпраця з істориком та філологом Василем Доманицьким. І хоча жодного разу в житті вони не зустрічалися, тандем автора й редактора зробив можливим появу цього важливого видання. У 1906—1909 роках вони активно листувалися щодо підготовки і друкування книги. Рекомендую ознайомитися з їх епістолярієм у виданні «Історія України-Русі» у листуванні Миколи Аркаса з Василем Доманицьким», яка вийшла у «Темпорі» у 2009-у році редакцією Іллі Старовитенко.

У період написання «Історії» Аркас починає інтенсивно листуватися і з низкою видатних українських діячів. На цей час припадає ледова частка його епістолярію. Завдяки листуванню з Лесею Українкою, Марком Кропивницьким, Миколаєм Лисенком, Борисом Грінченком, Євгеном Чикаленком відкривається можливість розкрити проблемні питання, які хвилювали тогочасну інтелігенцію, світоглядні позиції її лідерів.

Перше цензуроване російськими літературними кабатами видання «Історія України Русі» вийшло у 1908 році нечуваним тоді накладом 7 тисяч примірників, які розійшлися упродовж кількох місяців (ще більш нечувано!). Важливо, що це був не просто компільований виклад матеріалу, а оригінальне племуння минулого України з авторською періодизацією історичного процесу та багатим ілюстративним матеріалом. Проте, у своїй праці Микола Аркас віддав абсолютну перевагу освітленню політичної історії.

Після виходу книжки у листах та замітках у пресі з'явилася маса позитивних відгуків тогочасних українських діячів. Гнат Хоткевич писав Аркасові, що й у Галичині це «Вашу книжку цілували». А Вячеслав Липинський зауважував, що «літописний характеру тон викладу (...), не шкодячи науковій популярності, значно полегшує читання книги нефахівцеві», а «велике почуття любові» автора до свого народу «передається і читачеві, воно будить в нього національну свідомість та національну самоповагу». Євген Чикаленко сказав, що Аркасова «Історія» «після «Кобзаря» єсть найкращою» (найвища можлива оцінка!).

Не обійшлося, звісно, і без критики. Переважно докоряли за недостатню науковість праці. Утім, не варто забувати, що Микола Аркас ставив перед собою зовсім інші цілі, яких, власне, йому таки вдалося досягти.

Справжнім ударом для автора став відгук світової історичної науки Михайла Грушевського, якому власні інтереси завадили об'єктивно оцінити працю. Він написав розгромну рецензію, в якій перейшов межі наукової пристойності, назвавши «Історію» «нездалою, непедагогічною і з науковою, і з національною боку», «джерелом перестарілих, небажаних поглядів на українську історію і великих баламутів», шкідливою для національної свідомості українців. З одного боку, історик продемонстрував наукову принциповість, а з іншого — людські слабкості, зокрема непримиренність до чужого успіху. Що це справді так, свідчить, наприклад, фраза М. Грушевського у розмові з В. Доманицьким: «Ви мені дорогу переїхали». Що ж, про таку популярність своїх праць серед простого люду відомому історикові не доводилося і мріяти. За свідченням бібліотекаря Одеської «Просвіти» Андрія Ніковського, за весь час існування товариства було продано лише п'ять примірників «Очерка історії українського народу» Михайла Грушевського.

На думку Бориса Грінченка, рецензія Грушевського робить «прикре враження» не Аркасові, «а самому рецензентові». А Євген Чикаленко сказав Михайлові Сергієвичу, що його рецензія «не академічна, повна роздратування заінтересованої людини, яка, як люди кажуть, розніцає дорогу для своєї книжки» (Грушевський саме готував «Ілюстровану історію України»).

Аркасу радили переробити «Історію»: написати працю новою мовою, виправити вказані критикою помилки, додати нові ілюстрації та карти. Друге видання вийшло вже посперто 1912 року у Кракові завдяки фінансовій підтримці вдови автора — Ольги Іванівни і редакторів та упорядників Василя Доманицького, Богдана Лепкого, Вячеслава Липинського, Степана Шухевича й Миколи Левитського. У ньому справді було виправлено низку помилок та внесено уточнення.

Кілька слів про педагогічні погляди Миколи Миколайовича, які й сьогодні залишаються актуальними і доречними. Він стояв на засадах впровадження української мови в народну освіту, створив школи з українською мовою викладання у Христорівці й Богданівці. Надавав великого значення принципу наочності в процесі навчання, про що свідчать кількості ілюстрацій в «Історії України-Русі», яка створювалася, передусім, саме як підручник. Крім неї, Аркас розробив провісний курс, який складався із 14 лекцій, що стосувалися історії українського козацтва і Запорізької Січі.

Прагнучи активізувати просвітницьку діяльність серед широких народних мас, Микола Миколайович організував створення у Миколаєві в 1907 році товариства «Просвіта». Перед цим познайомився з досвідом діяльності Одеської «Просвіти», листувався з фактичним її головою М. Коваровим та секретарем А. Ніковським. Це листування засвідчує, що Аркас був причетний майже до кожної деталі, задіяної у функціонуванні товариства: проведення культурно-просвітніх вечорів, фінансова допомога, читання лекцій та рефератів з української історії, оформлення всієї документації товариства, навіть ремонт сцени у приміщенні «Просвіти». Записуючи народні пісні, захоплюючись козацьким мистецтвом, він запрошував до Миколаєва з усієї України кобзарів і бандуристів. Неабияка його гучність як ефективного менеджера дозволила згладити кути між учасниками провісницького руху на Миколаївщині.

Важливою складовою громадської діяльності Аркаса було меценатство. Із кінця XIX ст. він фінансово підтримував усіх, хто цікавився українським питанням або просто потребував допомоги. Серед тих, хто звертався до нього по допомогу, — Б. Грінченко, В. Доманицький, Г. Хоткевич, М. Грушевський і Леся Українка. У 1908 році Микола Миколайович матеріально підтримав шоденну українську газету «Рада», зберігши відразу від розорення. Погодився на пропозицію Є. Чикаленка надати 1500 примірників «Історії України-Русі» як премії для майбутніх передатників газети.

Розбудова незалежної України неможлива без об'єктивного висвітлення її минулого, спотвореного спочатку імперською, а потім радянською ідеологіями. Надзвичайно важливо не забувати, що це ж питання, яке стоїть перед нашим українцем зараз, уже стояло колись перед нашими предками. І тут творчий спадок Миколи Аркаса є цінним джерелом відповідей на багато з цих питань, а сама його постать — взірцем справжнього українського еліти, прикладом того, як слід берегти й популяризувати нашу духовну спадщину.

ВЕРОНІКА СТЕГІЙЛО.

ного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського.

Привітали учасників керівників різних установ: голова обласної організації НСХУ, професор ОДАБА, народний художник України Анатолій Горбенко, начальниця управління культури

европейських міст успішно культивують стару академічну європейську школу і демонструють високі зразки реалістичного мистецтва. У цьому сенсі нам наспівають на п'ять вихідці з азійських країн, передусім — Китаю, які опановують європейські художні традиції, зокрема й у вишш України.

Експозиційний ряд новопосталої виставки вибудовують дипломні роботи студентів переважно за 2017—2023 роки, які включають найскладніший період, коли суспільство перебуває у стані форс-мажору й повноцінний навчальний процес порушений шпершу пандемією, а тепер — війною. Частина студентів вихала за кордон, і їх успіх залежить від здатності до самоорганізації та тісного контакту з викладачами у режимі онлайн. Це й додатковий стимул для наставників опановувати нові ІТ, а для декого, як це не дивно звучить на тридцять другому році незалежності, це й державну мову. У нашому регіоні нею повноцінно поки що не володіють навіть деякі чиновники зі стажем. Тож ця гуманітарна проблема ще на стадії розв'язання. Резюмуючи, зауначу, що викладацький склад прийняв складніший час і докладає максимум зусиль, аби зберегти навчально-педагогічну систему та затребуваність і привабливість професії — результат напрацювань колективу впродовж останніх п'ятнадцяти років.

Якщо характеризувати виставку загалом, то її домінують а б визначив як ретроспективні. Принаймні, таким було перше враження. Хоча трапляються й винятки. Думаю, що стилістичний діапазон значно ширший, але у даному випадку зіграли свою роль уподобання кураторів. Завдання академічної школи — на-

департаменту культури, міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Одеської міської ради Людмила Крижало, завідувачка кафедри образотворчого мистецтва Архітектурно-художнього інституту ОДАБА, доцентка Джавіда Герасимова; проректорка ОДАБА, професорка Ірина Ахаман, докторка мистецтвознавства Ольга Тарасенко та ін.

Мережа навчальних художніх закладів є фундаментом культури, і можна лише щаститися, що за останні три десятиліття в Одесі вона не лише збереглася, а й поповнилася новими. Маю на увазі, перш за все, діяльність названої кафедри. Законірно, що каталізатором подібних культурно-освітніх процесів не в останню чергу виступає НСХУ, члени якої — практикуючі художники-педагоги — нині домінують у професорсько-викладацькому складі академії.

Доречно згадати, що подібні виставки започаткували й інші вишки України. Насамперед — Національна академія образотворчого мистецтва, в якій одну з провідних ролей відведено становий, переважно історичний чий жанровий, картини, і така

европейських міст успішно культивують стару академічну європейську школу і демонструють високі зразки реалістичного мистецтва. У цьому сенсі нам наспівають на п'ять вихідці з азійських країн, передусім — Китаю, які опановують європейські художні традиції, зокрема й у вишш України.

Експозиційний ряд новопосталої виставки вибудовують дипломні роботи студентів переважно за 2017—2023 роки, які включають найскладніший період, коли суспільство перебуває у стані форс-мажору й повноцінний навчальний процес порушений шпершу пандемією, а тепер — війною. Частина студентів вихала за кордон, і їх успіх залежить від здатності до самоорганізації та тісного контакту з викладачами у режимі онлайн. Це й додатковий стимул для наставників опановувати нові ІТ, а для декого, як це не дивно звучить на тридцять другому році незалежності, це й державну мову. У нашому регіоні нею повноцінно поки що не володіють навіть деякі чиновники зі стажем. Тож ця гуманітарна проблема ще на стадії розв'язання. Резюмуючи, зауначу, що викладацький склад прийняв складніший час і докладає максимум зусиль, аби зберегти навчально-педагогічну систему та затребуваність і привабливість професії — результат напрацювань колективу впродовж останніх п'ятнадцяти років.

Якщо характеризувати виставку загалом, то її домінують а б визначив як ретроспективні. Принаймні, таким було перше враження. Хоча трапляються й винятки. Думаю, що стилістичний діапазон значно ширший, але у даному випадку зіграли свою роль уподобання кураторів. Завдання академічної школи — на-

департаменту культури, міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Одеської міської ради Людмила Крижало, завідувачка кафедри образотворчого мистецтва Архітектурно-художнього інституту ОДАБА, доцентка Джавіда Герасимова; проректорка ОДАБА, професорка Ірина Ахаман, докторка мистецтвознавства Ольга Тарасенко та ін.

Мережа навчальних художніх закладів є фундаментом культури, і можна лише щаститися, що за останні три десятиліття в Одесі вона не лише збереглася, а й поповнилася новими. Маю на увазі, перш за все, діяльність названої кафедри. Законірно, що каталізатором подібних культурно-освітніх процесів не в останню чергу виступає НСХУ, члени якої — практикуючі художники-педагоги — нині домінують у професорсько-викладацькому складі академії.

Доречно згадати, що подібні виставки започаткували й інші вишки України. Насамперед — Національна академія образотворчого мистецтва, в якій одну з провідних ролей відведено становий, переважно історичний чий жанровий, картини, і така

історичному психологічному портрету віддають вихованці Володимира Полнобродського. Також в загальних рисах виглядає лінійна наступність, яка, сподіваюсь, за старань і сприятливих умов відкриє для молоді нові горизонти для самовираження.

На жаль, формат статті не дозволяє віддати належне кожному достойнику, задіяному у цій виставці, однак одного автора таки не можу обійти увагою. Це — Катерина Григоренко з її роботою «Проводи сол-

Пасіонарна місія Тараса Максим'юка

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)
Картина побувала на інших континентах, зокрема у Нью-Йорку, а останній проєкт — «Мандрівна виставка одного твору» — в 2011—2020 роках уможливив знайомство з цим політичним жителем 13 міст України. Масштабні виставки творів Михайла Жука з колекції Тараса Максим'юка неодноразово відбувалися в музеях і бібліотеках Одеси (1976, 1983, 1994, 2006, 2012, 2015, 2019). Можна лише подивуватися енергії й наполегливості невтомогого колекціонера-просвітителя.

Варто нагадати, що цьому передувала інша подія:

В обіймах чорноморського степу

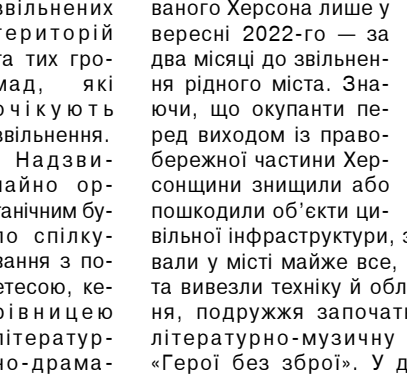
• Фестиваль

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)
Короткі вітання від спонсорів фестивалю, а далі — лаконічна, концептуальна лекція доктора історичних наук Олександра Музичка, що задала тон усьому заходу, — про Державність, про історію боротьби за незалежність та етапи формування колориту чорноморського краю.
У фестивалі взяли участь херсонці — учасники форуму

«Післявоєнне відновлення території з практичним компонентом у вигляді використання інструменту інтеграційного заходу для відновлення на рівні громади», спрямованого на підтримку спільнот, що перебувають на лінії фронту, який напередодні провела ГО «Десяте квітня». Наші сусіди намагалися не тільки усвідомити існуючі проблеми, а й окреслити можливі шляхи їх вирішення, будувати плани відновлення вже звільнених територій та тих громад, які очікують звільнення. Надзвичайно органічним було спілкування з поетесою, керівницею літературно-драма-

тургічної частини у Херсонському театрі імені Миколи Куліша Альоною Мовчан та її спілчучим Віктором Ревенком. Їхня поетична розповідь-вистава «Подружжя з Херсона» про час, проведений в окупації, нікого не залишила байдужим.
Ці молоді люди змогли вихити з малесеньким сином із окупованого Херсона лише у вересні 2022-го — за два місяці до звільнення рідного міста. Знаючи, що окупанти перед виходом із правобережної частини Херсонщини знищили або пошкодили об'єкти цивільної інфраструктури, замінували у місті майже все, вкрали та вивезли техніку й обладнання, подружжя започаткувало літературно-музичну акцію «Герої без зброї». У дев'яти

містах України вони зібрали гроші на укомплектування теловізорів пожежних частин розповіли про свою соціально-культурну, волонтерську діяльність в умовах війни, пере-

Херсона, вкрай потрібними для швидшого обстеження об'єктів. Представники громадських об'єднань Одещини — українці, молдовани, болгари, поляки, афганці, білоруси, киримли —

зентували книжки, видані в останні роки, пригостили смаколиками національних кухонь. Завдяки конкурсу від розмовного інтеграційного клубу «РІКА» гості фестивалю перевірили

свої знання з української мови. На виставці-продажу кожен міг помилуватися унікальними виробами професійних майстрів та придбати те, що припало до душі. Аквагрим, чудові майстеркласи з художнього розпису в південному стилі, витинанки, ляльки-мотанки, ліплення з глини, вироби з бісеру, художня обробка дерева і багато іншого запропонували дітям Одеської обласної центру української мистецтва Антоніна Димова, Тамара Білогазова, Ліза Лісютіна, Елізавета Лисютіна, Тетяна Аргатюк, Лілія Ліптушенко і Володимир Насипайко.
Своєрідною фотозоною стала мінівиставка робіт із дерева херсонця Олександра Кудикінського-Семенченка.
Яскраві виступи колективів та солістів полонили глядців, змушували їх підсвічувати, підтанцювати й вітати вдячними аплодисментами. Любов Бегу — солістка Новоселівського будинку культури Білгород-Дністровського району, Анна Неделічева та Дарія Обертун-Недова — представниці Всеукраїнського центру болгарської культури, фольклорний ансамбль «Джерела» Одеського

фахового коледжу мистецтв ім. К.Ф. Данькевича (наставниця — заслужений працівник культури України Жанна Козаченко), зразковий художній хореографічний колектив «Діти Паланети» (керівник — відмінник освіти України Лєлія Дігузова), Михайло Левіцький, Світлана Рубанович, вокальний гурт «Заргавка» (керівниця — Валентина Прокурор), дует «Сонячний вітер» Одеського обласного центру української культури, хор «Польські квіти» Одеського імені Адама Міцкевича відділення спілки поляків України — були неперевершеними!
А гурт «Друже Музико» (Форматція патріотичного позитиву) завершив перший фестиваль «Чорноморський степ» на ноті найвищого драйву.
Безсумнівно, що такий формат співпраці й взаємодії має значний потенціал для подальшого розвитку, оскільки дає можливість презентувати розмаїття та єдність народу України, унаочувати напрацювання та активності громадського сектора, ділитися творчими здобутками професіоналів та аматорів.

Захід відбувся за ініціатииви Українського інституту національної пам'яті, ГО «Кримські татари Одещини», ГО «ЕКО Безрезань», ГО «Центр розвитку сучасної культури» за підтримки Одеської обласної ради, департаменту культури, національності, релігії та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації, ГО «Десяте квітня» та Агентства ООН у справах біженців в Україні.
Ярослава РІЗНИКОВА.

• До уваги громадськості

дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля
реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності

ПОВІДОМЛЕННЯ про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля
Фізична особа-підприємець Бодюк Катерина Дмитрівна, реєстраційний номер облікової картки платника податків — 3255615622, інформує про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля.

1. Інформація про суб'єкта господарювання
Юридична адреса: 65074, Україна, м. Одеса, вул. Маршала Малиновського, буд. 67, кв. 4.
2. Планована діяльність, її характеристика, технічні альтернативи
Планована діяльність, її характеристика
Нове будівництво комплексу дорожнього сервісу на території Тузлівської сільської ради за межами села Тузли (к.н. земельної ділянки 5125085600:01:002:0589).
Технічна альтернатива 1
Планується нове будівництво комплексу дорожнього сервісу на території Тузлівської сільської ради за межами села Тузли, призначеного для прийому палива автоцистернами, зберігання його у підземних резервуарах та ємності газозаправного модуля, та заправки автомобілів. Передбачається розміщення резервуарного парку з чотирьох підземних двостінних резервуарів для бензину та дизельного палива (3 резервуари по 25 м³ та 1 комбінований резервуар-аварійний резервуар на 25 м³ (5 м³ + 20 м³)), з розміщенням заправного пристрою з паливо-розподільною колонкою типу «Shelf 200-4» на всім заправних пістолетів для видачі бензину та дизельного палива, також встановлення газозаправного модуля АГЗС V=5 м³ з окремою однопістолетною газорозподільною колонкою.
Технічна альтернатива 2
Розглядається розміщення 3-х двостінних наземних резервуарів по 25 м³ з бензином і дизельним паливом з окремим розміщенням на острові паливорозподільної колонки, резервуар-аварійного підземного резервуару на 25 м³ (5 м³ + 20 м³) та з встановленням газозаправного модуля АГЗС V=5 м³ з окремою однопістолетною газорозподільною колонкою.
3. Місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи
Місце провадження планованої діяльності, територіальна альтернатива 1
Одеська область, Білгород-Дністровський район, Тузлівська сільська рада (за межами населеного пункту), к.н. 5125085600:01:002:0589.
Проектований об'єкт розміщується на частині земельної ділянки загальною площею 0,8000 га на території 0,3185 га. Земельна ділянка перебуває у приватній власності.
Цільове призначення ділянки — для розміщення та експлуатації об'єктів дорожнього сервісу. Категорія земель — землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
Місце провадження планованої діяльності, територіальна альтернатива 2
Планована діяльність можлива лише на даній території.
4. Соціально-економічний вплив планованої діяльності
Позитивний, довготривалий. Надання послуг щодо заправки автомобілів якісним паливом, створення додаткових робочих місць, розвиток місцевої інфраструктури, збільшення надходжень до місцевого та державного бюджетів.
5. Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо)
У складі автозаправного комплексу робочим проектом передбачено розміщення:
— однопверхової будівлі операторної, розмірами 10,8 x 16,95 м в осях 1-4 та А-В, відповідно;
— майданчика для зливу палива;
— резервуарного парку із 3-х підземних сталебних горизонтальних двостінних резервуарів загальною місткістю 75 м³ (по 25 м³ кожен) для бензину та дизельного палива та одного комбінованого аварійно-резервуарного резервуару ємністю 25 м³ (5 м³ + 20 м³);
— заправного пристрою з паливорозподільною колонкою типу «Shelf 200-4» на всім заправних пістолетів для видачі бензину та дизельного палива;
— газозаправного модуля АГЗС, V=5 м³, з однопістолетною газорозподільною колонкою, типу «АС-ТРА» для заправки транспортних засобів скрапленого газом;
— очисних споруд; локального септика та очисних поверхневих стоків;
— аварійного генератора;
— пожежних резервуарів, V= 2x50 м³;
— резервуарів для води;
— табло-щитка;
— контейнерного майданчика для виробничих та побутових відходів.
Режим роботи — цілодобовий.
Очікувана пропускання спроможність — до 100 заправок/добу сумісно бензину та дизельного палива, 100 заправок/добу скрапленого газу.
6. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за альтернативами
щодо технічної альтернативи 1
— використання техніки та обладнання, сертифікованого на території України;
— дотримання гранично допустимих концентрацій (ГДК) забруднюючих речовин в атмосферному повітрі населених пунктів;
— обмеження шумового впливу, що не повинен перевищувати нормативно допустимі рівні;
— дотримання Правил Водного кодексу України;
— обмеження впливу на ґрунти — законодавчі вимоги із захисту земель від ерозії, підтоплення, підтоплення, ушлінення, забруднення відходами, іншими забруднювачами;
— мінімізація утворення відходів, облік та передача спеціалізованим організаціям згідно з чинним законодавством України;
— дотримання меж землевідведення;
— дотримання правил пожежної безпеки.
щодо технічної альтернативи 2
Аналогічні обмеженням технічної альтернативи 1.
щодо територіальної альтернативи 1
— дотримання містобудівних умов та обмежень;
— дотримання протипожежних розривів та відстаней між будівлями і спорудами;
— дотримання нормативних розмірів санітарно-захисних зон.
щодо територіальної альтернативи 2
не розглядається.
7. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за альтернативами
щодо технічної альтернативи 1
Передбачено проведення інженерно-геологічних вишукувань, топографо-геодезичних робіт у необхідному обсязі. Захисні заходи несомніту охоронний, відновлювальний, компенсаційний характер.
щодо технічної альтернативи 2
Аналогічні технічній альтернативи 1.
щодо територіальної альтернативи 1
Аналогічні технічній альтернативи 1.
щодо територіальної альтернативи 2
не розглядається.
8. Сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля
щодо технічної альтернативи 1
— на атмосферне повітря — викиди забруднюючих речовин від зберігання палива та резервуарного резервуару, від паливозаправної колонки дизельного палива і бензину, від газозаправного модуля АГЗС з газорозподільною колонкою, від резервуарного генератора, викиди забруднюючих речовин від двигунів транспортних засобів під час в'їзду/виїзду на майданчик, від експлуатації септика та очисних споруд поверхневих стоків — під час експлуатації об'єкта; викиди забруднюючих речовин від операцій з переважання будматеріалів, проведення зварювальних, різальних, лакофарбових робіт, улаштування дорожніх покриттів, викиди від будівельної техніки та обладнання — під час проведення будівельно-монтажних робіт;
— на водне середовище — опосередкований вплив за рахунок домішування та водовідведення, можливі негативні впливи від потрапляння забруднюючих речовин у водне середовище мінімізуються встановленням ефективних очисних споруд поверхневих та побутових стоків, розробкою і реалізацією заповільників та захисних заходів;
— відходи — виробничі та побутові відходи, що утворюватимуться під час експлуатації об'єкта, проведення будівельно-монтажних робіт, тимчасово зберігатимуться у спеціально відведених місцях відповідно до їх складу, передаватимуться з метою подальшої переробки або утилізації згідно із Законом України «Про управління відходами»;
— шум, вібрація — очікується незначний допустимий вплив при експлуатації об'єкта за рахунок роботи технологічного обладнання, двигунів транспортних засобів, під час проведення будівельно-монтажних робіт можливе шумове навантаження за рахунок роботи будівельної техніки, обладнання і механізмів;
— геологічне середовище (надр), рельєф, ґрунти, ландшафт — з урахуванням реалізації передбаченого проекту захисту ґрунтів від забруднення негативного впливу під час штатної експлуатації проектного об'єкта не очікується; незначний вплив під час проведення будівельно-монтажних робіт обмежується ділянкою проектування;
— рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти — вирубка зелених насаджень не передбачена, реалізація проекту передбачає озеленення території об'єкта газом та травоушістю і декоративними деревами мапорослими, кущами троянд;
— наводлише соціальне середовище (населення) — очікується позитивний вплив внаслідок створення нових робочих місць, покращення інфраструктури району.
щодо технічної альтернативи 2
Аналогічні технічній альтернативи 1.
щодо територіальної альтернативи 1
Прийнятні санітарно-гігієнічні, протипожежні, містобудівні й територіальні обмеження згідно з діючими нормативними документами.
щодо територіальної альтернативи 2
не розглядається.
9. Належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля (зазначити відповідний пункт і частину статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)
Планована діяльність відноситься до другої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля — стаття 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», п. 4 «енергетична промисловість», «п.п. 4.1. «зберігання та переробка вуглеводної сировини (газу природного, газу сланцевих товщ, газу, розчиненого у нафті, газу централь-ного-басейнового типу, газу (метану) вугільних родовищ, конденсату, нафти, бітуму нафтового, скрапленого газу)» та «п.п. 4.2. «поверхнєве та підземне зберігання виюного палива чи продуктів їх переробки на площі 500 квадратних метрів і більше або об'ємом (для рідких та газоподібних) 15 кубічних метрів і більше».

10. Наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля (в тому числі наявність значного негативного транскордонного впливу на довкілля та перелік держав, до яких може зазнати значного негативного транскордонного впливу (зазчеплення держав)
Підстави для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля планованої діяльності відсутні.
11. Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля
Відповідно до ст. 6 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» №2059-VIII від 23 травня 2017 року.
12. Процедура оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості
Планована суб'єктом господарювання діяльність може мати значний вплив на довкілля і, отже, підлягає оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Оцінка впливу на довкілля - це процедура, що передбачає:
— підготовку суб'єктом господарювання Звіту з оцінки впливу на довкілля;
— проведення громадського обговорення планованої діяльності;
— аналіз уповноваженим органом Звіту з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки транскордонного впливу, іншої інформації;
— надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу, передбаченого абзацом п'ятим цього пункту;
— врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішеннях про провадження планованої діяльності, зазначеного у пункті 14 цього повідомлення.
У висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений орган, виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, визначає допустимість чи об'єктову недопустимість провадження планованої діяльності та визначає екологічні умови її провадження.
Забороняється розпочинати провадження планованої діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності.
Процедура оцінки впливу на довкілля передбачає право і можливість громадськості для участі у такій процедурі, зокрема на стадії обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, а також на стадії розгляду уповноваженим органом поданого суб'єктом господа-

рювання звіту з оцінки впливу на довкілля.
На стадії громадського обговорення Звіту з оцінки впливу на довкілля протягом щонайменше 25 робочих днів громадськості надається можливість надавати будь-які зауваження і пропозиції до звіту з оцінки впливу на довкілля та планованої діяльності, а також взяти участь у громадських слуханнях. Детальніше про процедуру громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля буде повідомлено в оголошенні про початок громадського обговорення.
13. Громадське обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля
Протягом 20 робочих днів з дня оприлюднення цього повідомлення на офіційному веб-сайті уповноваженого органу громадськості має право надати уповноваженому органу, зазначеному у пункті 15 цього повідомлення, зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до Звіту з оцінки впливу на довкілля.
Надаючи такі зауваження і пропозиції, вказів реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля. Це значно спростиє процес реєстрації та розгляд ваших зауважень і пропозицій.
У разі отримання таких зауважень і пропозицій громадськості вони будуть розміщені в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та передані суб'єкту господарювання (протягом трьох робочих днів з дня їх отримання). Особи, що надають зауваження і пропозиції, своїм підписом засвідчують свою згоду на обробку їх персональних даних. Суб'єкт господарювання під час підготовки Звіту з оцінки впливу на довкілля зобов'язаний врахувати повністю, врахувати частково або об'єктивно відхилити зауваження і пропозиції громадськості, надані у процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Детальна інформація про це включиться до звіту з оцінки впливу на довкілля.
14. Рішення про провадження планованої діяльності
Відповідно до законодавства, рішенням про провадження даної планованої діяльності буде:
Висновок з оцінки впливу на довкілля, Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, Дозвіл на початок будівництва.
(Вид рішення відповідно до частини першої статті 11 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля») що видається **Департаментом екології та природних ресурсів Одеської ОДА**.
Державною інспекцією архітектури та містобудування України.
(орган, до повноважень якого належить прийняття такого рішення).
15. Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, необхідно надіслати до
Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації.
Поштова адреса: 65107, м. Одеса, вул. Канатна, 83.
Електронна адреса: ecol@odessa.gov.ua, **телефон:** (048) 728-35-05; (048) 728-34-58. Контактна особа: начальник відділу оцінки впливу на довкілля, земельних ресурсів, біоресурсів та заповідної справи Департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА — Шевченко Наталія Ігорівна.

ривання звіту з оцінки впливу на довкілля.
На підприємстві нема виробничі технологічно устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування. Аналіз даних інвентаризації джерел викидів свідчить про те, що фактичні викиди забруднюючих речовин менші, ніж нормативні гранично допустимі викиди, заходи щодо скорочення обсягів викидів не плануються.
Встановлені нормативи гранично допустимих викидів дотримуються. Перевіщення гранично допустимих концентрацій на межі санітарно-захисної зони відсутні.
Зауваження та пропозиції щодо намірів приймаються у місячний термін після публікації до Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: 65032, м. Одеса, вул. Канатна, 83, тел. 728-35-05, e-mail: ecol@odessa.gov.ua.
• Оголошення
Головне управління ДСНС України в Одеській області оголошує конкурс на придбання житла на вторинному ринку
Закупівля здійснюється відповідно до постанови КМУ від 16.02.2011 № 147.
Предмет закупівлі: до 3-х однокімнатних квартир у м. Одесі; до 2-х двокімнатних квартир у м. Одесі; до 3-х однокімнатних квартир у населених пунктах, розташованих на відстані до 50 км від м. Одесі; до 2-х двокімнатних квартир у населених пунктах, розташованих на відстані до 50 км від м. Одесі.
Місце та час проведення конкурсу: 65091, м. Одеса, вул. Прохорівська, 6, о. 14.00, 21.08.2023 р.; конкурсна документація розміщена на веб-сайтах МВС www.mvs.gov.ua, ДСНС України www.dsns.gov.ua та ГУ ДСНС України в Одеській області www.od.dsns.gov.ua.
Додаткова інформація щодо проведення конкурсу: тел. (095) 904-74-33.
У зв'язку із втратою вважати недійсним посвідчення адвоката України, № 1872 від 30.03.2010 р., видане Національною асоціацією адвокатів України на ім'я Кравченко Ігоря Валентиновича.
Вважати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності (САС 628358) від 23 квітня 2009 р. на квартиру №13 по вул. Маршала Говорова, 10-Б, м. Одеса, видане виконавчим комітетом Одеської міської ради Шевченко Олександрові Івановичу. Свідоцтво видане на підставі договору №86 інвестування будівництва житлового будинку ст.№10-а по вул. М. Говорова, що будується на зареєстрованій В/Ч А-3095 від 27.12.2005 р., акта прийому-передачі від 12.01.2009 р.
Вважати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності (САС 635441) від 22 січня 2009 р. на гараж №30, розташований за адресою: м. Одеса, Фонтанська дорога, 49, виданого виконавчим комітетом Одеської міської ради Шевченко Олександрові Івановичу. Свідоцтво видане на підставі договору на часткову приватизації №179135 від 15 липня 2003 р., виданих управлінням житлово-комунального господарства виконавцю Одеської міської ради народних депутатів Караєвському Олені Григорівні, Тарасову Віктору Анатолійовичу в різних частинах.
Вважати недійсним втрачений оригінал договору купівлі-продажу квартири (АВІ №348244) від 30 грудня 1999 р., посвідченого приватним нотаріусом Одеського міського нотаріального округу Юрченко І.П. 30.12.1999 р. Зареєстроване в реєстрі за №4417.
Вважати недійсними втрачені оригінали свідоцтва про право власності на житло - квартиру №2 по вул. Брусєва, 1, м. Одеса, реєстраційний номер 3-195111 від 15 липня 2003 р., розпорядження органу приватизації №179135 від 15 липня 2003 р., виданих управлінням житлово-комунального господарства Одеської міської ради Шулікову Віктору Григоровичу, Шуліковій Галині Іванівні, Шулікову Олександрові Вікторовичу в різних частках.
Вважати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності на житло - квартиру №3 по вул. Шолом Алейхеєва, 34, м. Одеса, реєстраційний номер 6-3692 від 1 лютого 1995 р., розпорядження органу приватизації №54249 від 1 лютого 1995 р., виданих управлінням житлово-комунального господарства виконавцю Одеської міської ради народних депутатів Караєвському Олені Григорівні, Тарасову Віктору Анатолійовичу в різних частинах.
Вважати недійсними оригінали: атестата СК 42767740 та додатка до нього 12 АД 170542, виданого 12.05.2012 р. Одеською гімназією №1 імені А.П. Бистриної Одеської міської ради Одеської області на ім'я Агафоновна Ганна Миколаївна, у зв'язку з втратою.
Атестат, виданий 23 червня 2000 року загальноосвітньою школою І-ІІІ ступенів №58 м. Одеса на ім'я Шутова Тетяна Петрівна, серія СК №13278221, вважати недійсним у зв'язку з втратою оригіналу.

Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди ФОП Почтар С.В.
Фізична особа-підприємець Почтар Станіслав Валерійович (ФОП Почтар С.В., код РНОКПП 3230015878, юр. адреса: 67400, Одеська обл., Роздільнянський р-н, м. Роздільна, вул. 40 років Перемоги, буд. 4, кв. 304, тел. 0508298777, pochtar91@gmail.com) провадить діяльність з кафе, що спеціалізується на приготуванні кави. Розташоване за адресою: м. Одеса, вул. Пироговська, буд. 19, приміщення №9.
Згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» дана діяльність не підлягає оцінці впливу на довкілля.
При роботі основними джерелами впливу на атмосферу повітря є: ротор, дестонер, бензогенератор. Об'єкт відноситься до третьої групи залежно від ступеня впливу об'єкта на забруднення атмосферного повітря. Відомості щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин (далі — ЗР) (у т/рік): речовини у вигляді суспендованих твердих частинок — 0,028, акролін — 0,0003, оксиди азоту — 0,073, азоту (I) оксид — 0,0002, оксид вуглецю — 0,003, вуглець діоксид — 1,676, метан — 0,0003, діоксид сірки — 0,016, всього — 1,801.
Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва не передбачаються, оскільки виробництва та технологічне устаткування, на яких вони повинні впроваджуватися, відсутні.
Перевіщення гігієнічних нормативів за результатом розрахунку розсіювання ЗР в атмосферному повітрі та за даними, що одержані при проведенні інструментальних методів досліджень концентрацій ЗР акредитованою лабораторією на межі житлової забудови, не виявлено. Фактичні масові концентрації ЗР із стаціонарних джерел не перевищують значень нормативів гранично допустимих викидів (далі — ГДВ). Тому заходи щодо скорочення викидів не передбачаються, як і раніше. Надано пропозиції щодо умов до дозволу на викиди об'єкта: до технологічних процесів, обладнання та споруд, очищення газопилового потоку, виробничого контролю до адміністративних відділів у випадку виникнення надзвичайних ситуацій техногенного й природного характеру.
Зауваження та пропозиції від громадськості слід направляти протягом 30 календарних днів з дня публікації до Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: 65017, м. Одеса, вул. Канатна, 83. Тел. 048 728 35 52, ecol@odessa.gov.ua.
Повідомлення про намір отримання Дозволу на викиди забруднюючих речовин
Товариство з обмеженою відповідальністю «Смартселл» (ТОВ «Смартселл», код ЄДРПОУ — 38155016, юридична адреса: 65049, м. Одеса, Київський р-н, вул. Суднобудівна, буд. 1-Б, тел. (050) 711-20-04, e-mail: smartcell@ukr.net) — медичний заклад біотехнологічного професу.
Метою отримання дозволу на викиди є отримання документа дозвільного характеру у сфері охорони атмосферного повітря, який надає право ТОВ «Смартселл» експлуатувати обладнання, що є джерелом викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
Діяльність підприємства не підлягає оцінці впливу на довкілля та прямо не передбачає вимоги ч. 2 та ч. 3 ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».
Джерелами викидів є: лабораторія клітинно-тканинних технологій людини.
ЗР, що викидаються в атмосферу: натрію гідрооксид, спирт пропіловий, спирт етиловий. Загальний обсяг ЗР, які викидаються стаціонарними джерелами, складає 0,022 т/рік.
На підприємстві нема виробничі технологічно устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування. Аналіз даних інвентаризації джерел викидів свідчить про те, що фактичні викиди забруднюючих речовин менші, ніж нормативні гранично допустимі викиди, заходи щодо скорочення обсягів викидів не плануються.
Встановлені нормативи гранично допустимих викидів дотримуються. Перевіщення гранично допустимих концентрацій на межі санітарно-захисної зони відсутні.
Зауваження та пропозиції щодо намірів приймаються у місячний термін після публікації до Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: 65032, м. Одеса, вул. Канатна, 83, тел. 728-35-05, e-mail: ecol@odessa.gov.ua.
• Оголошення
Важати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності (САБ 6348244) від 30 грудня 1999 р., посвідченого приватним нотаріусом Одеського міського нотаріального округу Юрченко І.П. 30.12.1999 р. Зареєстроване в реєстрі за №4417.
Важати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності (САС 635441) від 22 січня 2009 р. на гараж №30, розташований за адресою: м. Одеса, Фонтанська дорога, 49, виданого виконавчим комітетом Одеської міської ради Шевченко Олександрові Івановичу. Свідоцтво видане на підставі договору на часткову приватизації №179135 від 15 липня 2003 р., розпорядження органу приватизації №179135 від 15 липня 2003 р., виданих управлінням житлово-комунального господарства виконавцю Одеської міської ради народних депутатів Караєвському Олені Григорівні, Тарасову Віктору Анатолійовичу в різних частинах.
Важати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності на житло - квартиру №2 по вул. Брусєва, 1, м. Одеса, реєстраційний номер 3-195111 від 15 липня 2003 р., розпорядження органу приватизації №179135 від 15 липня 2003 р., виданих управлінням житлово-комунального господарства Одеської міської ради Шулікову Віктору Григоровичу, Шуліковій Галині Іванівні, Шулікову Олександрові Вікторовичу в різних частках.
Важати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності на житло - квартиру №3 по вул. Шолом Алейхеєва, 34, м. Одеса, реєстраційний номер 6-3692 від 1